

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XX., číslo 8

23. 4. 2023 / neprodejné

Z OBSAHU Kristovo velikonoční tajemství vyvolalo proces změn
Inspirace a neomylnost Písma svatého
Skrytí mučedníci pro manželství

05

07

14

Lebka sv. Vojtěcha. Foto: Jana Havlová / Člověk a Víra

Sv. Vojtěch

Letošní oslava svátku sv. Vojtěcha otevírá jubileum založení pražského biskupství. Je to tedy svátek české provincie, což jsou biskupství v Čechách: Praha, Litoměřice, Hradec Králové, České Budějovice, Plzeň. Mohli bychom tedy z historického hlediska připomenout i zaniklé litomyšlské biskupství. Ovšem, pokud bychom chtěli vidět diecézi, kterou jako druhý biskup a první biskup české národnosti spravoval sv. Vojtěch, pak je to i oslava, která se dotýká prostoru Čech, Moravy, Jižního Slezska, Slovenska a tzv. Malopolska, což je oblast Krakovska.

Sv. Vojtěch svým nasazením a misijním úsilím vytvořil z Prahy místo, odkud se šíří křesťanství do střední a východní Evropy. To je také důvodem, proč ho nazýváme prvním Evropanem. Nebudu opakovat jeho životopis, je velmi komplikovaný a zasahuje do velmi bouřlivých dějin zlomu prvního a druhého tisíciletí, kdy se vytváří nová mapa Evropy,

kde nově vzniklé státy našly svůj základ v přijetí křesťanství. Přijetí křesťanství nejenom jako duchovního rozměru víry, ale také i životního stylu spolu se společenskými a politickými změnami. Jak víme již z života sv. Václava, že velkým problémem bylo otroctví, kde Praha byla největší tržnicí s touto „komoditou“, také to však nedělalo dobré jméno. Zcela jistě nemůžeme přijmout Herderovu výpověď o holubičí povaze, však také prolévání krve, které se dotýká počátku křesťanství, ale také i samotných vládnoucích rodů nám může připomenout i současnou dobu, kdy být křesťanem znamená počítat s pronásledováním, vězněním i s ohrožením života. To je také důvod, proč připomínání si světců, jejich života a díla, je důležité z mnoha aspektů i v současnosti.

Legenda o šíření křesťanství ohněm a mečem je jakýsi bonmot, který vychází z názvu slavného románu Henryka Sie-

nkiewiczze. Obsahově ovšem tento román pojednává o zcela jiném dění. Tak jako sv. Václav vstupuje do dějin „nové Evropy“ jako vzdělaný a spravedlivý panovník, nezůstává sv. Vojtěch nic dlužen této linii. Získává vzdělání v Magdeburgu, měšťě, které se stává hlavním sídlem otoské dynastie, s největším chrámem římské říše, německého národa a při katedrální škole působí věhlasný pedagog, učenec, Oktrik, jehož žákem premiantem je sv. Vojtěch. Zde také obdrží i jméno Adalbert po magdeburském arcibiskupovi, původně v bavorském Mnichově misionáři, který působil na Ukrajině, kde se dělí orientace na východ a západ, tedy Kyjev a Černigov. Přátelství sv. Vojtěcha s císařem Otou II., jeho manželkou Theofano a remešským kanovníkem scholastikem Gerbertem, pozdějším papežem Silvestrem II., famózním matematikem,

dokončení na str. 3

„Pacem in terris“: Pohled Jana XXIII.

U příležitosti 60. výročí vydání encykliky znovu čteme slova, která papež Roncalli pronesl v den jejího podpisu a v různých projevech a následných audiencích, přičemž zdůraznil novinky a aspekty dokumentu, které mu byly nejbližší: „Prosíme všechny vlády, aby nezůstaly hluché k tomuto volání lidstva“.

I velká partitura potřebuje první tón, aby se stala mistrovským dílem. První tón *Pacem in terris* – mistrovského díla Jana XXIII. zazněl v rozhlasovém poselství, sotva dvacetitřádkovém, nesrovnatelně kratším než encyklika, která vyjde o pouhých šest měsíců později. Přesto je právě toto poselství prvním tónem. Takříkajíc poznámka, která již v zárodku obsahuje celý dokument předurčený k tomu, aby vzbudil velké mezinárodní uznání, kritiku a diskusi, a který i 60 let po svém vydání zůstává základním kamenem papežského magisteria o míru.

Jiskra

Je 25. října 1962, vrcholí kubánská krize, okamžik, kdy se prst obou supervelmocí, USA a SSSR, dotýká tlačítka jaderného holocaustu. Den předtím se americký systém varování přepnul na stupeň DEFCON 2, tedy ten, který je bezprostředně pod úrovní atomové války, a tak se Jan XXIII. v době, kdy se svět chvěje, rozhodne adresovat „těm, kdo mají odpovědnost za výkon moci“, skutečnou prosbu. Mluví francouzsky, jazykem mezinárodní diplomacie, a cituje myšlenku, kterou vyslovil v jiné souvislosti a která zní takto:

„*La main sur la conscience...*“

S rukou na svědomí naslouchejte útrpnému volání, které ze všech míst na zemi, od nevinných dětí po staré lidi, od jednotlivců po společenství, stoupá k nebi: Mír! Mír!“

Pak na svých kolenou opakuje:

„*Nous supplions tous les gouvernants...*“

Prosíme všechny vlády, aby nezůstaly hluché k tomuto volání lidstva.“

Papež Roncalli: zde je důvod, proč je to nové

Jak historici bohatě dokumentují, tato

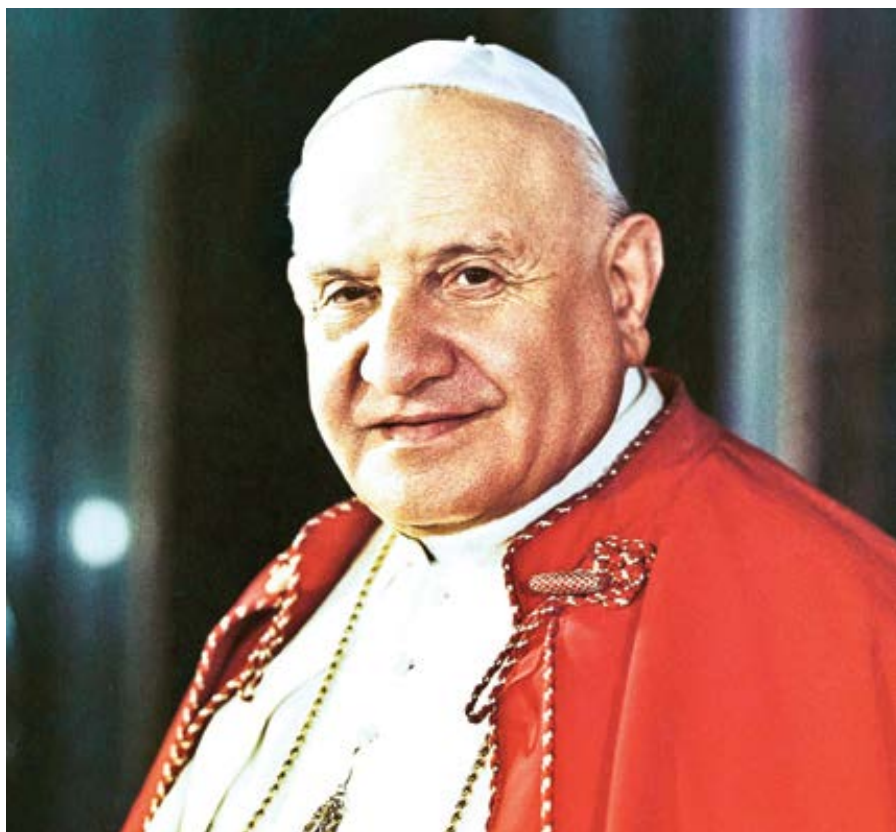

Foto: De Agostini Editore / wikimedia

slova spustila velmi rychlý tvůrčí proces. Mons. Pietro Pavan – odborník na sociální nauku církve, kterého Jan Pavel II. později jmenuje kardinálem – napsal první návrh encykliky, papež Roncalli jej podrobil různým revizím, až text spatřil světlo světa 11. dubna 1963. Od té chvíle – či spíše od okamžiku podpisu – si Jan XXIII. nenechal ujít příležitost, aby o dokumentu promluvil, a sám zdůrazňoval některé aspekty, které je po 60 letech zájímavé znovu číst a poslouchat.

O dva dny dříve, 9. dubna, se papež ve svém krátkém projevu k podpisu encykliky mění téměř v kronikáře a mimo jiné poukazuje na to, co je jednou z největších novinek *Pacem in terris*, a proč se rozhodl oslovit nejen věřící, ale kohokoli, jako nikdy předtím:

Vysvětluje to novinku, která je vlastní tomuto dokumentu, jenž je adresován nejen episkopátu univerzální církve, duchovenstvu a věřícím na celém světě, ale také

„všem lidem dobré vůle“. Všeobecný mír je dobro, které se týká všech bez rozdílu; všem jsme proto otevřeli své srdce.

Návrat domů a mír

13. dubna je neděle Zmrtvýchvstání Páně a Jan XXIII. vysílá dlouhé rozhlasové poselství, v němž jsou úvahy o právě vyhlášené encyklice. Slovo „mír“ se vrací asi třicetkrát, papež Roncalli nazývá *Pacem in terris* „naším velikonočním darem roku Páně 1963“ a končí modlitbou, která je opět dozvukem jeho první výzvy k vládcům:

Vládce národů osvěćuj, aby vedle spravedlivé péče o blaho svých bratří zaručovali a hájili velký poklad míru; rozněćuj vůli všech k překonávání překážek, které rozdělují, k posilování pout vzájemné lásky, k ochotě chápat, litovat a odpouštět.

Uplynou necelé dva týdny a přijde 24. duben, den generální audience. Jestliže 9. září „dobrý papež“ přiznal „hluboké

SLOVO KNĚZE

Často můžeme slyšet, že čas zahojí všechny rány. Ale přiznejme si, že ani čas není v mnoha případech a situacích zázračný všelék na bolesti a rány, které umí uštvrdit tento svět. Čas nám někdy pomůže zapomenout na věci nepříjemné, o kterých jsme slyšeli, či nám byly zprostředkovány, nebo se nás nějakým způsobem dotkly. A pak je tu ještě jeden faktor, jakási únava, která se časem projeví nezájmem o utrpení druhých. Vždyť každý se musí potýkat s těžkostmi. A košile je přeci jen bližší kabátu. Koho třeba dneska zajímá nějaká válka v Sýrii. Nedávno jsem narazil na stručný výčet toho, co přinesla tato válka a dvanáct let sankcí ze strany „civilizovaného a demokratického“ světa syrským dětem s výstižným názvem „negované dětství“:

1. Děti unesené a pohřešované během válečného období ve všech syrských regionech. 2. Děti bez domova v utečeneckých táborech. 3. Tisíce dětí trpících zimou a hladem v ulicích měst a vesnic. 4. Děti, které byly nucené opustit školu a které, aby přispěly na živobytí rodin se staly kořistí těch, kteří je zaměstnávají a nutí je tak pracovat i v životu a zdraví nebezpečných provozech. 5. Dětské nevěsty. Uvnitř země, ale především v uprchlických táborech v Turecku, Libanonu a Jordánsku, kde je také nespočet syrských dětí na ulici nebo vykořisťovaných v továrnách a zemědělství. 6. Dětsí vojáci na územích kontrolovaných Západem podporovanými rebely a IS.

Pro západního Evropana, který ještě před pár lety řešil zkažené dětství jedné blondaté copaté Švédky asi neuvěřitelné, ale přes to je to pro mnoho syrských dětí jediná realita, kterou poznaly. Realita kterou bychom nepřáli prožít jedinému dítěti, které známe. Pravda, nemůžeme vyřešit všechna trápení světa, ale neměli bychom zapomínat v modlitbách.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

pohnutí“ při předložení encykliky, před lidmi, kteří mu naslouchali v bazilice, se podělil o „velkou radost“ z mnoha pozitivních ohlasů, které k němu přicházejí. Vysvětluje, že volba jejího zveřejnění na Zelený čtvrtek se shoduje s Ježíšovým poselstvím učedníkům ve Večeřadle – „Zanechávám vám pokoj, dávám vám svůj pokoj“ – a poté uvádí návrh, který svým tónem a slovy kopíruje jeho již velmi populární „měsíční řeč“ z 11. října 62 z večera zahajovacího dne koncilu. Tentokrát však po stejném úvodu o „návratu domů“ následuje méně jemná a náročnější výzva:

Vracejíte se do své vlasti, do svého domova, buďte všude nositeli pokoje: pokoje s Bohem ve svatyni svého svědomí; pokoje ve své rodině; pokoje ve svém povolání; pokoje se všemi lidmi, pokud to závisí na vás: tak si zajistíte úctu a vděčnost všech a přízeň nebe i země. Buďte vždy poutníky míru!

„V myslích a srdcích všech“

Jan XXIII. je šťastný, ale také velmi zkoušený nemocí a unavený. Přesto má příležitost znovu promluvit o *Pacem in terris* v rámci svého posledního oficiálního vystoupení, které se uskuteční 11. května na Quirinale při příležitosti předání ceny, kterou mu předal italský prezident Antonio Segni, udělené Balzanovou nadací „za humanitu, mír a bratrství mezi národy“.

Den předtím se při téže příležitosti konaly dvě akce, jedna v Sala Regia Apoštolského paláce a poté v bazilice svatého Petra za účasti kardinálů a různých osobností literárního a vědeckého světa. Na prvním z obou setkání, při kterém děkoval za udělení ceny, pronesl papež Roncalli prohlášení, přesvědčivé čtení toho, co se děje:

Touha po spravedlivém míru, které jsme dnes šťastnými svědky, pronikla do myslí a srdcí všech, bez rozdílu, ale zdá se, že s výraznějším důrazem v dělnických třídách.

Mír tedy již není výsadou pouze svědomí „vládců národů“, ale je to povědomí, které, jak se zdá, rozšířilo svou základnu, jež nyní zahrnuje i obyčejné lidi, a to jistě díky ohlasu, který dokument měl. O čtyřiaadvacet dní později Jan XXIII. zemřel, ale partitura jeho *Pacem in terris* zůstává univerzální symfonií. Zůstává jí od prvního tónu onoho krátkého rozhlasového poselství z roku 62, které se dnes vrací jako ozvěna mnoha Františkových výzev k představitelům mezinárodního společenství v době světové války po částech:

Ať udělají vše, co je v jejich silách, aby zachránili mír. Ušetří tak svět hrůz války, jejíž děsivé následky nikdo nedokáže předvídat.

Alessandro De Carolis
Vatican News

dokončení ze str. 1

kterému také vděčíme za převzetí arabských číslic. Vytváří jakýsi think-tank své doby. Spojení života sv. Vojtěcha s řeholní mnišskou tradicí benediktinů, především s římským klášterem sv. Bonifáce na Aventinu, tj. baziliky sv. Sabiny (jednalo se o řecky mluvící klášter), plně rozvinulo duchovní i intelektuální rozměr tohoto pražského biskupa Vojtěcha-Adalberta či maďarsky sv. Béli.

Díky osobnosti a horlivé aktivitě stojí před námi sv. Vojtěch jako státní patron Polska, Maďarska a stále upozadovaný patron Čech. Vytvoření politického útvaru

tzv. Visegrádské čtyřky zemí ČR, Polské republiky, Maďarské republiky a Slovenské republiky díky prezidentu Václavu Havlovi se stává sv. Vojtěch nepsaným patronem Visegrádu, ale také i prestižní ceny Vize 97, kdy laureát obdrží „berlu sv. Vojtěcha“. Nezapomente tedy v tomto roce i svou přítomností oslavit v Praze či na Libici nebo na Levém Hradci muže, světce, geniální osobnost, která se zasloužila o to, abychom mohli se s hrdostí hlásit ke své zemi, naší Praze, ale také naší víře. Je to Vojtěchova víra, křesťanství hlásané římskou církví v naší části Evropy.

Dominik kardinál Duka OP

JÁ JSEM DVEŘE K OVCÍM

30. dubna 2023 – 4. neděle velikonoční – Jan 10,1–10

Jan Zlatoústý

Pán předtím napomenul Židy za slepotu (J 9,39–41). A aby neřekli: „Ne pro svou slepotu přicházíme k tobě, ale odvracíme se od tebe, protože utíkáme před oklamáným člověkem,“ chce ukázat, že není oklamáný, ale pastýř. Proto uvádí znaky zloděje a pastýře. Nejprve ukazuje, kdo je oklamáný a zloděj, když říká: *Amen, amen, pravím vám: Kdo nevchází do ovčince branou, ale prochází jinou branou, je zloděj a lupič.* Zde skrytě naráží na ty, kteří byli před ním, a na ty, kteří budou po něm, na Antikrista a falešné mesiáše. Bránu nazývá Písmo. Otevírá poznání Boha, střeží ovce a nedovoluje vlkům vstoupit, to znamená, že brání vstupu heretikům. Kdo tedy nepoužívá Písmo, ale plíží se jinam, to znamená, že si klesne jinou cestu, ne tu správnou, je zloděj. A říká „přelézá“, nikoliv vchází, jako zloděj, který chce přelézt plot a dělá všechno nebezpečně. A když říká „jinou cestou“, skrytě naráží také na zákoníky, kteří učili lidská přikázání a učení a zpronevěřili se Zákonu. A není třeba se rozčilovat, když se dále nazývá branou. Jak pastýřem, tak branou se nazývá v různých významech. Přivádí nás k Otci, a proto je nazývá branou. Stará se o nás, a proto je pastýřem.

Augustin

Nebo jinak. V tomto životě je mnoho lidí, kteří jsou zvyklí nazývat se dobrými lidmi. Jako by zachovávali příkazy Zákonu, ale křesťany nejsou a velmi často se chlubí jako farizeové: jsme snad i my slepí? (J 9,40). Ale to všechno dělají zbytečně, když nevědí, s jakým cílem to souvisí. Proto Pán řekl podobenství o svém stádu a o bráně, kterou vchází do ovčince: „Amen, amen, pravím vám, kdo nevchází branou, ale prochází jinou branou, je zloděj a lupič.“ (Mt 16,12) A tak se Pán snaží, aby se jeho stádo stalo zlodějem a lupičem. Ať si pohané, židé nebo kacíři říkají: „Žijeme dobře.“ Ať si pohané, židé nebo kacíři říkají: „Žijeme dobře.“ Co je jim to platné, když nevstoupí branou?

Mozaika Dobrého pastýře v mauzoleu Gally Placidie v Ravenně (5. st.). Foto: Petar Milošević / wikimedia

Dobry život má každému pomoci získat věčný život. Dobře asi nežijí ti, kdo buď ze zaslepenosti neznají cíl dobrého života, nebo jím z arogance pohrdají. Nikdo nemá opravdovou naději na věčný život, pokud nepozná život, kterým je Kristus, a nevstoupí do ovčince touto branou. Kdo tedy chce vstoupit do ovčince, ať vchází branou. Ať nejen hlásá Krista, ale ať také hledá Kristovu slávu, ne svou vlastní. Kristus je však nízká brána; kdo touto branou vstupuje, musí se ponížít, aby mohl vejít se zdravou hlavou. Kdo se neponižuje, ale povyšuje, chce přelézt plot, a tak se povyšuje, aby mohl padnout. Takoví se také často snaží lidi přesvědčit, aby žili dobře a nebyli křesťany. Chtějí přelézt na druhou stranu, krást a zabíjet. Jsou to zloději, protože si přivlastňují cizí věci jako své, a lupiči, protože co ukradnou, to zabijí.

Rozuměj tedy: všichni, kdo přišli mimo mne. Proroci nepřišli mimo něj, neboť když přišli s Božím slovem a byli pravdiví, přišli s ním. On, Slovo a Pravda, poslal kazatele před svým příchodem, ale srdce těch, které poslal, měl ve svém vlastnictví. Ačkoli na sebe vzal tělo v čase, byl přece vždycky, neboť na počátku bylo Slovo (J 1,1). Jeho pokornému příchodu v těle předcházeli spravedliví, kteří tak věřili, že přijde, jako my věříme v toho, který přišel. Doba se změnila, víra

nikoli. Stejná víra spojuje ty, kdo věřili, že přijde, i ty, kdo věřili, že přišel. Všichni, kdo přišli mimo něj, byli tedy zloději a lupiči, to znamená, že přišli krást a zabíjet. Ovce je však neposlouchaly. Ty, o nichž Pán řekl, že ví, které jsou jeho. Ovce tedy neposlouchaly ty, v nichž nebyl Kristův hlas: bludaře, kteří si vymýšlejí marnosti a klamou ubožáky. A důvod, proč se nazval branou, odhaluje, když dodává *Já jsem brána. Kdo vstoupí skrze mne, bude spasen.*

Jan Chrysostom

Nazývá falešné apoštoly, kteří mají oklamat Teudu a Jidáše (srov. Sk 5,36–37), případně další, kteří přijdou po nich, cizinci. A aby se nedalo říci, že je jedním z nich, liší se od nich v mnoha ohledech. Za prvé učením Písma, kterým Kristus přivedl lidi k sobě. Oni však od něj lidi odváděli. Za druhé poslušností ovcí. Lidé v něj věřili nejen za jeho života, ale i po jeho smrti. Hned je však opustil.

Theofylakt

V mystickém smyslu je zloděj ďábel, který přichází skrze pokušení krást nedovolenými myšlenkami, zabíjet souhlasem a pak ničit skutky.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

KRISTOVO VELIKONOČNÍ TAJEMSTVÍ VYVOLALO PROCES ZMĚN

Význam Pánova zmrtvýchvstání ve světle učení Benedikta XVI.

Smrt papeže Benedikta XVI. na samém závěru minulého roku se pro nás mnohdy stala podnětem k návratu k jeho bohatému učení, a to jak k jeho teologickému myšlení, tak k jeho papežskému magisteriu.

Mezi hlubokými kázáními Benedikta XVI. zaujímá jedno z prvních míst – časově i obsahově – jeho homilie při závěrečné mši sv. XX. světového dne mládeže, kterou pronesl dne 21. srpna 2005 na pláni Marienfeld v Kolíně nad Rýnem.¹ Myšlenky této homilie jsou inspirativní pro poznání významu zmrtvýchvstání Pána Ježíše Krista, které nyní, v době velikonoční, oslavujeme a prožíváme.²

Touha lidí po zásadní změně

„Odedávna všichni lidé ve svém srdci očekávají jakousi změnu, proměnu svět.“³ Vždyť dokud nejsme v nebeské vlasti a putujeme po této zemi – v tomto více či méně „slzavém údolí“, jak to říkáme v modlitbě Zdravas Královno –, nejsme dokonale a úplně šťastní a toužíme po něčem lepším, chceme něco lepšího. Je to např. vidět na prezidentských volbách v USA či u nás: lidé často vkládají do nových prezidentů takové naděje na změnu k lepšímu, že je žádný z nich nemůže splnit, byť by byl sebelepší.

Zmrtvýchvstání Pána Ježíše nám však ukazuje na to, že ono je v určitém smyslu touto zásadní změnou, po níž všichni lidé touží.

Foto: © Lucie Hornikova / Člověk a Vira

Syn Boží vládne dějinám

Připomeňme si nejprve obřady velikonoční vigilie, kdy se na počátku žehná oheň a pak se do velikonoční svíce – paškálu – vyrývá kříž, řecká písmena alfa a omega a letopočet (letos 2023). Toto vyrytí je doprovázeno slovy:

„Kristus včera i dnes, –
začátek i konec, –
alfa i omega. –
Kristus je Pán všech věků, –
on vládne dějinám, –
jeho je království i moc i sláva –
po všechny věky věků. Amen.“⁴

Kristus je tedy Král – Král králů –, „Pán všech věků“, který „vládne dějinám“. Jak? Jistě jako Bůh: on, Syn Boží, je spolu s Otcem a Duchem Svatým jediný Bůh, jediný Stvořitel světa, jediný nejvyšší Původce a Pán lidských dějin.

Vtělením se Syn Boží stává součástí dějin

V Krédu však vyznáváme, že on, „Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha“, „pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrže Ducha Svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem.“ On, který byl jako Bůh nad dějinami, se jako člověk stal jejich součástí, vedle mnoha a mnoha jiných lidí před ním, s ním a po něm.

Jeho životní příběh zde na zemi – jeho osobní dějiny – vrcholí tím, co sv. apoštol Petr v jednom svém kázání vyjadřuje slovy: „pověsili ho na dřevo kříže a zabili. Bůh jej však třetího dne vzkřísil“ (Sk 10,39–40). Vrcholí tedy jeho ukřižováním a zmrtvýchvstáním.

Kristovo ukřižování jako triumf

Nejprve je zde Kristovo ukřižování. Navenek je to to další nespravedlnost, další zabití nevinného, které v lidských dějinách bohužel nechybělo a nechybí. Co se

1 Srov. čes. vyd.: Přel. Johana Bronková. In: Jan Balík (ed.): *Jste nadějí Církve I: Setkání Benedikta XVI. s mladými lidmi*. Praha: Paulínky, 2013, s. 78–85 [= Homilie 21. 8. 2005].

2 Teologické a papežské učení Josepha Ratzingera/Benedikta XVI. o Kristově zmrtvýchvstání se samozřejmě neomezuje jen na zmiňovanou homilii, ale je velmi rozsáhlé: připomeňme, mimo jiné, jeho homilie o velikonoční vigilii, jeho velikonoční poselství *Urbi et orbi* a zvláště jeho knihu *Ježíš Nazaretský. 2. díl: Od vjezdu do Jeruzaléma do zmrtvýchvstání*. Brno: Barrister & Prncipal, 2011, kap. 9: „Ježíšovo zmrtvýchvstání“, s. 157–178.

3 Homilie 21. 8. 2005, s. 79.

4 Srov., jak tento obřad komentuje sv. Jan Pavel II. ve svém apoštolském listě *Tertio millennio adveniente*, č. 10.

Andrea Mantegna: Zmrtvýchvstání (1459)

ale skrývá za touto temnotou? Nesmírné světlo: světlo samotného Božího Syna, samotného Boha, který za nás trpí a umírá; světlo jeho lásky k Bohu Otcí, k lidem a ke každému z nás, která jediná přetváří tuto velikou krutost v obět; opravdové „vítězství lásky nad nenávisť, vítězství lásky nad smrtí.“⁵

Zdá se, že je to Kristova porážka, ale ve skutečnosti je to jeho vítězství, jeho triumf. Když Ježíš visel na kříži, jeho nepřátelé se mu posmívali a říkali: „Jsi-li syn Boží, sestup z kříže. [...] Ať nyní sestoupí z kříže, a uvěříme v něho“ (Mt 27,40.42). Pán však nechťel triumfovat tímto lidským způsobem, nýbrž způsobem božským: nesestoupil z kříže a až do konce bojoval a trpěl za naši spásu.

Po ukřižování muselo následovat zmrtvýchvstání

Bůh jedině z lásky trpí a umírá za naši spásu. Tím bylo už v samotné smrti „přítomno vzkříšení“⁶; tím po Kristově smrti nemohlo nenásledovat jeho vzkříšení, zpečetění jeho triumfu, mnohem skvělejší a obdivuhodnější než sestoupení z kříže: „Ježíš musí vstát z mrtvých“ (Jan 20,9). Ve velikonoční sekvenci se proto zpívá:

„Střetly se v divném souboji život a smrt. Je po boji.

Ten, který zemřel, z mrtvých vstal, aby nám věčně kraloval.“

Kristovo ukřižování a vzkříšení je středem dějin

Můžeme se znovu ptát: jak Kristus vládne dějinám? Z toho, co jsme si právě uváděli, je patrné, že vládne nejenom jako Bůh, ale také jako člověk. Jeho ukřižování a vzkříšení je tak středem, v němž se všechno předchází v lidských dějinách sbíhá a od něhož se všechno následné odvíjí. Je to ona zásadní změna, o které jsme se zmiňovali na počátku.

Je však Kristovo velikonoční tajemství – jeho smrt a zmrtvýchvstání – skutečně zásadní proměnou světa? Jeden z nejrozšířenějších argumentů mezi židy proti tomu, že Ježíš Nazaretský je zaslíbený Mesiáš, je právě ten, že s jeho příchodem nenastal očekávaný mesiášský pokoj.⁷ Zdá se, že se svět po Ježíšově ukřižování a vzkříšení příliš nezměnil, že dobro je často poráženo a zlo naopak vítězí.

Proces změn k proměně světa

Opravdu se to jen zdá: v samotném srdci lidských dějin je už přítomno Kristovo vítězství nad smrtí, hříchem a ďáblem, které vyvolalo „proces změn, jehož posledním

cílem je proměna světa k oné podobě, ve které Bůh bude všechno ve všem,“⁸ jak píše sv. Pavel (srov. 1 Kor 15,28).

Jistě, není to ještě nebe ani ráj: dobro se ve světě i v nás ještě utkává se zlem – a tento boj, jak svědčí Písmo svaté,⁹ se přiosťří před druhým příchodem Krista ve slávě –, ale proces vedoucí k definitivnímu zjevení Kristova vítězství je nezvratitelný. To je pevná jistota naší víry; to je hlavní důvod naší naděje.

Vstoupit do procesu změn

Jsme proto vyzýváni, abychom vstoupili do procesu, který vyvolalo Ježíšovo velikonoční tajemství.¹⁰ Jsme vyzýváni, abychom umírali hříchu. „Jste přece už mrtví a váš život je s Kristem skrytý v Bohu“ (Kol 3,3). Jsme vyzýváni, abychom umírali hříchu skrze křest a skrze svátost pokání jako obnovu křtu.

Jsme vyzýváni, abychom žili novým Božím životem. „Když jste s Kristem byli vzkříšeni, usilujte o to, co pochází shůry, kde je Kristus po Boží pravici“ (Kol 3,1). Jsme vyzýváni, abychom žili novým životem znovu skrze křest a skrze Eucharistii.

I když zlo se mnohdy jeví silné a vítězí, je ve skutečnosti už nyní poražené a tato jeho porážka se jednou ukáže v jasném světle. Třebáže Kristus a ti, kdo jsou jeho, se někdy zdají být ve světě slabí a poražení, ve skutečnosti jsou již nyní vítězní a jejich triumf nakonec zazáří plně. „Ale až se ukáže Kristus, váš život, potom se i vy s ním ukážete ve slávě“ (Kol 3,4).

Štěpán Maria Filip OP

P. Lect. PhDr. Štěpán Filip OP, Th.D. farní vikář v Jablonném v Podještědí a pověřený profesor na univerzitě Angelicum v Římě

8 Homilie 21. 8. 2005, s. 79.

9 Srov., jak tato biblická svědeckví podává souhrnně *Katechismus katolické Církve*, č. 675 a 677.

10 Srov. Homilie 21. 8. 2005, s. 79–80.

5 Homilie 21. 8. 2005, s. 79.

6 Tamtéž.

7 Srov. Francesco Giosuè Voltaggio: *Alle sorgenti della fede in Terra Santa 2: Attesa, avvento, Natale del Messia*. Siena: Cantagalli; Napoli: Chirico, 2018, s. 75.

INSPIRACE A NEOMYLNOST PÍSMÁ SVATÉHO

Rozkvět liberálního protestantismu a jeho pozdější katolické obdoby, modernismu, zasel do myslí křesťanů množství pochybností o inspiraci a neomylnosti Bible.

Pokud „omyl“ definujeme jako nepravdivé tvrzení, není dnes neobvyklé najít katolické učitele, kteří nonšalantně tvrdí, že Písmo obsahuje spoustu omylů. Navíc jediná „inspirace“, kterou někteří katoličtí učenci uznávají, je jakýsi zintenzivněný psychologický stav, jenž nastává u věřících lidí, kteří v důsledku svého zápalu píšou o Bohu věci, které později společenství přijímá jako božské poselství. Takové zjednodušující pojetí je nejen falešné, ale i krajně nebezpečné, protože podkopává jeden ze tří pilířů víry, jimiž jsou Písmo, Tradice a Magisterium.

Ve Vyznání víry se o Duchu svatém říká: *Qui locutus est per prophetas*, „který mluvil ústy proroků“. Tato dogmatická formule obsahuje dvě tvrzení: (1) „který mluvil“: Bible je Božím slovem, on je tím hlavním, kdo promlouvá; (2) „ústy proroků“: Bible je také lidským slovem. Když mluvíme o „božské inspiraci“, máme na mysli způsob, jakým Bůh působil na svatého pisatele, jak vysvětluje Lev XIII.:

Neboť knihy všechny a celé, jež Církev za posvátné a kanonické přijímá, se všemi jich částkami jsou sepsány, an je Duch Svatý ku peru pravil; tak zajisté vzdáleno jest, aby se pod vdechnutím božským nějaký omyl tajiti mohl, že ono samo sebou nejen mylku vylučuje všelikou, ale tak nutně vylučuje a zavrhuje, jako jest nutno, že Bůh, svrchovaná Pravda, ovšem nižádného bludu původcem není... Neboť nadpřirozenou silou sám je ke psaní tak povzbudil a pohnul, tak pomocně při písčících stál, že to všecko a to samojediné co sám kázal i právě myslí pojímali i věrně sepsati chtěli i příslušně neomylnou pravdivostí vyjádřili: jinak, nikoliby nebyl sám původcem svatého Písma veškerého.¹

Inspirace, chápaná podle samotného

Jacob Jordaens: Čtyři evangelisté (1625-1630)

významu slova – „vdechnutí“ Božího ducha do duše pisatele, když vymýšlí slova a poté je zapisuje – je prostě neslučitelná s omylem, tj. s jakýmkoli mylným tvrzením. Bůh jako takový nemůže být autorem klamu. Tuto nauku potvrdil II. vatikánský koncil v *Dei Verbum* 11:

Svatá matka církev totiž považuje podle apoštolské víry všechny knihy jak Starého, tak Nového zákona se všemi jejich částmi za posvátné a kanonické, protože jejich původcem je Bůh, neboť byly sepsány z vnuknutí Ducha svatého (srov. J 20,31; 2Tm 3,16; 2Pt 1,19–21; 3,15–16), a jako takové byly církvi předány. K sepsání posvátných knih si však Bůh vybral lidi a použil jich s jejich schopnostmi a silami, působil v nich a skrze ně, aby jako praví autoři zapsali všechno to a pouze to, co on chtěl.

Protože tedy všechno, co tvrdí inspirovaní autoři neboli svatopisci, se musí považovat za tvrzení Ducha svatého, je třeba uznat, že knihy Písma svatého učí

spolehlivě, věrně a bez omylu pravdu, kterou chtěl mít Bůh zaznamenanou v Písmu svatém pro naši spásu.

A právě proto, že proroci a evangelisté jsou skutečnými autory, kteří spolupracují s hlavním Autorem, Bohem, nesou a měly by nést biblické knihy zjevné známky svého lidského autorství. Například existuje mnoho pasáží, které zdánlivě předkládají myšlenky, jež dnes považujeme za nesprávné, jako je například kosmologie obsažená ve zprávách o stvoření v prvních kapitolách knihy Genesis. Kromě toho se zdá, že v evangeliích jsou faktické chyby, například vyprávění o událostech nebo data či popisy osob, jež jsou v rozporu se světskými historickými záznamy. Zdá se, že v evangeliích jsou vnitřní rozpory. Mnohých z těchto věcí si všimají a diskutují o nich již po staletí židovští rabíni, církevní otcové, středověcí učenci i moderní exegeté. Na těchto pozorováních není nic nového. Otázka zní: Jak smířit exist-

¹ *Providentissimus Deus* 20; viz celý tento odstavec, který vysvětluje, proč je nepřiměřené a nepravdivé říci, že Písmo je neomylné, pokud jde o tvrzení o věcech víry a mravů, ale ne, pokud jde o jiné věci, které autoři potvrzují.

Foto: © Nela Frankova / Člověk a Víra

tenci zjevných chyb v Písmu s církevním tvrzením o jeho neomylnosti jako celku i ve všech jeho částech?²

Základ odpovědi tvoří dva body

Za prvé, jak připomíná *Dei Verbum* 13, „Boží slova totiž, vyjádřená lidskými jazyky, se připodobnila lidské mluvě, jako se kdysi Slovo věčného Otce stalo podobným lidem, když na sebe vzalo slabé lidské tělo“. Slova Písma, protože jsou to skutečně slova myšlená a zapsaná lidmi (aniž by přestala být slovy, jejichž význam Bůh chápal jako první – slova, která pak chtěl, aby byla zapsána lidskými autory), tedy budou obsahovat a vykazovat všechny znaky lidského autorství s výjimkou omylu, stejně jako se Boží Syn stal člověkem podobným nám ve všem kromě hříchu. Každý inspirovaný autor má svou jedinečnou osobnost, vzdělání a literární styl a různá témata, kterým se chce věnovat – a tomu odpovídající omezení, která musí lidský autor mít. Bůh s těmito omezeními pracuje, nestírá je; k předání svého poselství používá nástroje, někdy drsné a ty, které jsou po ruce, avšak darem milosti zaručuje, že když autor nakonec poselství zapíše, je nejen prosté chyb, ale předává to, co chce Bůh v daném kontextu předat, nic víc, nic méně.

Svatý Tomáš Akvinský ve svém nástinu uspořádání knih Písma ukazuje, jak Bůh podle svého moudrého plánu nechtěl říci všude všechno, ale něco říká tu, něco onde, a to stylem přizpůsobeným různým posluchačům a obdobím. Koneckonců nemáme co do činění s filozofickým traktátem, ale s dějinami spásy. Zjevení je hluboce spjato se skutečnými lidmi ve skutečných situacích. Jak rád říkal papež Benedikt XVI., Bůh je tak velký, že může sestoupit i do naší malosti. Bůh, který by nebyl tak velký – takový, který by si podobně jako pohanští bohové žárlivě střežil své vyšší postavení – by si myslel, že je to pod jeho úroveň. V pravém Bohu není žádná žárlivost, žádná „pýcha“.

Za druhé je třeba pečlivě rozlišovat mezi tím, jak se lidský autor projevuje, co uvádí nebo předpokládá, a tím, co chce tvrdit jako pravdivé. Tvrzení je – jednoduše řečeno – prohlášení, že něco je nebo není. Zpráva je tvrzení o tom, čemu někdo věří, co si myslí nebo co cítí. Názor lze projevit, aniž by byl tvrzením; mohou totiž existovat popisy, které se nerovnájí tvrzení. Například každý den všichni popisujeme „východ“ a „západ“ slunce – přesný popis toho, co vidíme, určitých jevů. Kdyby nás někdo zarazil a řekl: „Počkejte, vy opravdu tvrdíte, že se Slunce pohybuje vesmírem, zatímco Země zůstává nehybná?“, možná bychom odpověděli: „To jsem neměl na mysli; domnívám se, že Slunce je ve středu sluneč-

ní soustavy a Země se pohybuje kolem něj. Ale protože to tak nevypadá, způsob, jakým mluvím, se řídí tím, jak věci vypadají, nikoliv tím, jak jsou.“ Výroky o východu a západu Slunce se nerovnájí tvrzení o geocentrismu. Kdybych řekl: „Zítřka při východu slunce bych se chtěl jít vykoupat do jezera,“ pak by tento výrok obsahoval naivní geocentrické vyjádření, které všichni používáme, ale jistě tím nemáme v úmyslu zaujmout stanovisko k astronomii; spíše jen vyjadřujeme náš plán ohledně koupání v určitou denní dobu. Dostatečně snadno pochopíme, co se tím říká i co tím neříká. Nebo když zpívám dětskou písničku *Twinkle, twinkle little star*, netvrdím tím, že se hvězdy rozsvěčují a zase zhasínají. Píseň je o noční obloze, kde se zdá, jako by hvězdy blikaly a zhasínaly, a tak mohou tento popis použít, aniž bych se vyjadřoval k problému, zda hvězdy jako takové blikají.

Podobně pokud autor tvrdí, že Bůh stvořil nebe a zemi, a zároveň projevuje názor či domněnku o tom, kde se nebe a země nacházejí, nemusí tvrdit, že tento názor či domněnka je vědeckým faktem, tedy přesným popisem toho, jaký je stav věcí, jako bychom měřili, odebírali vzorky, mapovali a teoretizovali. Vypráví o tom, jak se mu zdá, že svět vznikl a jaké základní pravdy sděluje: že Bůh stvořil všechny věci, shrnuté slovy „nebe a země“; že Bůh, inteligentní a milující, vytvořil uspořádaný a krásný svět, který je dobrý pro své obyvatele; že zajistil potřeby všech tvorů tím, že mají k dispozici vzduch, zemi, oheň a vodu; že člověk, který je vrcholem tohoto stvoření, byl pověřen jeho správou jako napodobitel prozřetelného Boha; a tak dále. I kdyby inspirovaný autor náhodou věřil, že nebesa jsou relativně malou klenbou obklopenou vodou, a psal v souladu s tímto přesvědčením, netvrdí to jako fakt, jakkoli si to může myslet. Jeho tvrzení vycházejí z předpokladu, který sám o sobě nikdy není potvrzován ani vyvrácen. Jinak řečeno, detaily slouží vyprávění a jeho teologickému poselství, nejsou jakýmsi nezávislým a neodborným tvrzením.

Rozdíl, který uvádím, jasně ilustruje úvodní verš 14. žalmu: „Bloud si v srdci říká: „Bůh tu není.““ V tomto verši se

2 Chci zdůraznit slova „zjevné chyby“, protože v mnoha případech nejsou uváděné „omyly“ skutečnými problémy, ale vyplývají z povrchního čtení biblického textu.

Foto: © Vladimír Bimka / Člověk a Víra

objevují slova: „Bůh tu není.“ Gramaticky vzato, Bůh tu není je tvrzení. Tvrdí tedy Písmo, žalmista nebo dokonce Bůh, že Bůh není? To by bylo velmi zvláštní u knihy, která od začátku do konce pojednává o Boží existenci a pochází z jeho laskavé ruky. Uvádí však Písmo toto tvrzení? Ano, určitě ano. Uvádí falešný názor těch, kteří si myslí, že Bůh není. Popisuje názor, který zároveň odmítá. Písmo v tomto verši tvrdí, že je to právě bloud, kdo si v srdci říká: „Bůh tu není.“ Toto tvrzení je tedy pouze oznámeno a označeno jako myšlenka blouda: „Bůh tu není.“ Tímto způsobem lze z výroku vytvořit tvrzení: „Bloud si myslí, že Bůh není.“

Proto je důležité rozlišovat, co autor Písma tvrdí jako pravdu a co sděluje, ukazuje nebo předpokládá. Může velmi dobře předpokládat, že něco je pravda, a mluvit v souladu s tímto předpokladem, aniž by tvrdil, že je to pravda. To děláme neustále. Mohu předpokládat, že je pravda, že se dívky naučí mluvit dříve než chlapci a že se chlapci zajímají o pracovní nástroje a stroje více než dívky. Podle tohoto přesvědčení bych mohl jednat a koupit synovi nákladák a dceři novou pohádkovou knížku. Je však docela dobře možné, že tento názor nikdy nebudu považovat za pravdivý, ale spíše se prostě budu chovat, jako by to pravda byla. Tomu se říká předpoklad.

Není důvod si myslet, že by Bůh ne-

chtěl, aby autoři Písma zastávali stejné domněnky jako všichni ostatní; není ani důvod si myslet, že by mu vadilo, kdyby zastávali či dokonce projevovali některé falešné názory, například o nehybnosti země, o poloze vod nad nebesy nebo o nepřesném pořadí světských vládců. Avšak bránil těmto autorům, aby prosazovali falešné názory jako pravdivé, protože by se tím zdiskreditovalo pravdivé poselství, které chtěl jejich prostřednictvím předat „spolehlivě, věrně a bez omylu“, jak uvádí *Dei Verbum*.³

Biblický kánon

Jelikož psané Boží slovo bylo Kristem svěřeno církvi, kterou založil, je třeba ctít jako Bohem zjevené ty knihy, které katolická církev jako takové uznává. Při kanonizaci svěťce vyhlášení církve nečiní danou duši svatou, ale jedná se o uznání svatosti, která v ní již existuje. Podobně když mluvíme o biblickém „kánonu“, mluvíme o těch knihách, které jsou uznány za Bohem inspirované, a tudíž za neomylné nástroje určené Prozřetelnos-

³ Kdyby se stalo, že by nějaký svatý autor tvrdil něco nepravdivého, *ipso facto* by to nebylo součástí zjevení, a tudíž by se to nenacházelo v knihách prohlášených za kanonické. Autor je svatý tehdy a jen tehdy, když jedná pod božskou inspirací, a proto vymýšlí a říká nebo píše slova, která jsou neomylná ohledně všeho, k čemu se může pravda nebo lež náležitě vztahovat – totiž ohledně toho, co tato slova tvrdí nebo popírají.

tí ke spáse lidí. Písmo svaté, vždy spolu s apoštolskou Tradicí, a ne odděleně od ní, nám zprostředkovává tajemství spásy tak, jak nám je Bůh chce zprostředkovat, ačkoli správné pochopení tak vznešeného obsahu vyžaduje autorizovaného vykladače a u těch, kdo jsou určeni ke kázání, pečlivé studium spojené se svatostí života.

Skutečnost, že všechny biblické knihy jsou inspirované a neomylné, samozřejmě neznamená, že jsou všechny stejně důležité. Existuje určité pořadí důležitosti, které uznávají jak židé, tak křesťané. Pentateuch je jádrem, srdcem Starého zákona; všechny ostatní knihy na něj nějakým způsobem navazují; například velká část obsahu proroků je připomínkou toho, co Bůh pro Izrael učinil, a výzvou k pokání a obnovenému dodržování Zákona. Proroci jsou na dalším stupni co do významu; nakonec ostatní spisy, které se značně liší původem, obsahem i stylem. Ze starozákonních knih má pravděpodobně nejvyšší postavení Deuteronomium. V Novém zákoně lze spatřit podobnou hierarchii: přední místo zaujímají evangelia a mezi nimi pravděpodobně nejvyšší místo Jan (Skutky apoštolů lze spojit s Lukášovým evangeliem jako jeho zamýšleným pokračováním). Pak následují listy svatého Pavla a mezi nimi jsou podle tradice na prvním místě ty větší (co do délky i věroučného obsahu).⁴ Dále následují „katolické“ neboli obecné listy, nazývané tak proto, že nejsou adresovány konkrétním církevním obcím, ale celé církvi. Poslední v pořadí, i když ne méně důležité, je Zjevení svatého Jana, kniha, jejíž apokalyptický styl je v Novém zákoně jedinečný. Tomáš Akvinský ve svém inauguračním kázání na pařížské univerzitě v roce 1256 představuje Zjevení jako bod příchodu Nového zákona, neboť mystickým jazykem hovoří o konečném cíli Nové smlouvy, o věčném životě s Bohem – to vše je zobrazeno jako svatba Beránka a jeho nevěsty, církve, svatba, která je již v tomto životě předjímana, když křesťan přijímá eucharistického Beránka.⁵

⁴ S výjimkou listu Židům, který nikdy nebyl jednomyslně připisován svatému Pavlovi, ale ve své teologii je zřetelně pavlovský.

⁵ Viz můj článek „*The Book of Revelation: Guide to Catholic Worship*“.

Foto: Petr_Samsa / Člověk a Víra

Existovalo a existuje mnoho takzvaných „soukromých zjevení“, ale jejich status je zcela odlišný: jsou to poselství určená jednotlivcům, nikoli Božím lidu, pro časově konkrétní, nikoli nadčasově obecné účely. Církev může prohlásit, že některá z těchto soukromých zjevení jsou prostá dogmatických a morálních omylů, a může dokonce nabádat své děti, aby je braly vážně (například ustanovení svátků ke cti Panny Marie Fatimské, Panny Marie Lurdské a Panny Marie Guadalupské se rovná potvrzení poselství předaných příslušným vizionářům a ustanovení neděle Božího milosrdenství se rovná potvrzení poselství předaných sestře Faustyně), ale nikdy je neklade na stejnou úroveň s Písmem. Přesto bychom z toho neměli vyvozovat, že na soukromých zjeveních je, přísně vzato, něco „esoterického“, protože jejich obsah je

spíše opakováním ústředních nauk Božího zjevení a vyjádřením, jak je v určitém období chápal konkrétní světec. Snad nejzřetelněji to vidíme na účtě k Nejsvětějšímu Srdci, zjeveném svatě Markétě Marii Alacoque v době jansenismu, kdy svět zoufale potřeboval živým způsobem připomenout Boží lásku a milosrdenství zjevené ve Slově, které se stalo tělem.

Peter Kwasniewski
OnePeterFive
Přeložil Pavel Štíčka

Peter Kwasniewski, PhD
spisovatel, publicista a skladatel

CTNOST, O KTEROU STOJÍ ZA TO USILOVAT: VLÍDNOST

Vlídnost spadá do kategorie křesťanské spravedlnosti. Právě jejím prostřednictvím můžeme člověku prokázat úctu, kterou si zaslouží. Jde o ctnost, o níž jako katolíci neslyšíme příliš často. Existují čtyři kardinální ctnosti, jimiž jsou moudrost, spravedlnost, mírnost a statečnost. Tyto ctnosti slouží v naší víře jako pilíře v tom, jak máme víru žít a projevovat. Co je tedy vlídnost a jak ji v našem každodenním životě praktikovat?

Přátelskost

Ani konkrétně o přátelskosti toho z hlediska moderního katolického učení nebylo napsáno mnoho. Víme, že je základní, neboť spadá do kategorie spravedlnosti. Všichni lidé jsou stvořeni Bohem a mají od něho důstojnost. Každý člověk má právo na všechno, co je třeba k plnému životu, se všemi milostmi, které Bůh uděluje. Protože přátelskost spadá pod spravedlnost, je relevantní a významná. Lidská důstojnost závisí na tom, jak ve svém každodenním životě reagujeme na druhé. Přátelskostí dáváme najevo své uznání

druhých lidí, jejich důstojnosti, a to, že pozitivně vnímáme jejich přítomnost.

Stát se přátelštějšími

Ne všichni lidé mají přirozený dar chovat se přátelsky, ale lze se to naučit. Pro ty, kdo s tím bojují, je prvním krokem usmát se. To neznamená nutit se k nepřirozenému úsměvu. Usmát se je způsob, jak bez ohledu na okolnosti projevit druhé lidské bytosti uznání a úctu. S přátelskostí se pojí laskavost, jak to přikazuje náš Pán. Na rozdíl od tvrzení některých vážných katolíků, že to není důležité, být „milý“ není negativní křesťanské jednání. Jen se zeptejte někoho, kdo prochází traumatem, nesnázemi, depresi či úzkostí, zda mu v životě pomáhá, když s ním druzí jednají mile. Bezpochyby to pro něj důležité je. Velice mu to pomáhá. Na to nikdy nesmíme zapomenout, když máme být k druhým přátelští, zvlášť k těm, kdo trpí. Projevovat lásku a péči lidem na okraji je úkol pro každého a k tomu jistě patří chovat se přátelsky ke všem, ne pouze k některým.

Cesta vpřed

Být přátelštější není slabá ani bezvýznamná ctnost. Je podstatná a důležitá. Ti, kdo s druhými jednají dobře díky své vlídnosti, jsou ctnostní. Můžeme dělat totéž. Vyžaduje to práci a odhodlání, ale skrze dar Duchy svatého se v jednání s druhými můžeme stát vlídnějšími a laskavějšími. Na své cestě vpřed nikdy nezapomínejme, že být přátelský je ctnost, o kterou máme pro dobro světa usilovat.

Doufám, že se vám tyto tipy líbily a že se o ně budete chtít podělit s někým, kdo je pro vás důležitý.

Anne Desantisová
EpicPew
Přeložila Alena Švecová

Anne DeSantis, MA
ředitelka St. Raymond Nonnatus
Foundation for Freedom, Family and
Faith

PÍŠE SE V BIBLI O OČISTCI?

Toto je dost možná nejběžnější otázka, kterou ohledně naší katolické víry dostávám, ať už na konferencích, elektronickou či běžnou poštou nebo jakoukoli jinou cestou.

Dnes jsem na ni odpovídal už dvakrát, a tak mě napadlo, že bych o tom prostě mohl napsat článek.

Pro začátek si vyjasníme, co myslíme pod pojmem „očistec“. Katechismus katolické církve učí:

Ti, kdo umírají v Boží milosti a přátelství, ale nejsou dokonale očištěni, i když jsou si jisti svou věčnou spásou, jsou po smrti podrobeni očišťování, aby dosáhli svatosti nutné ke vstupu do nebeské radosti. (1030)

Vypadá to jednoduše. Je to logické. Písmo jasně říká: „A nevstoupí do něho [do nebe] nic nečistého“ (Zj 21,27 ČSP). V Abk 1,13 se píše: „Tvoje [Boží] oči jsou příliš čisté, než aby se dívaly na zlo, nemohou hledět na trápení...“ Kolik z nás bude v okamžiku smrti dokonale posvěcených? Troufám si říct, že většina z nás bude opravdu potřebovat další očištění, abychom mohli po smrti vstoupit do nebeských bran, pokud, dá-li Bůh, zemřeme ve stavu milosti.

V tomto světle je pravda o očistci pro katolíky téměř samozřejmá. Pro mnoho protestantů však představuje jedno z nejděsivějších katolických učení. Vnímají ji jako „středověký výmysl, o kterém se nikde v Bibli nepíše“. Často bývá označována jako „popření postačitelnosti Kristovy oběti“. Údajně představuje „teologii druhé šance, která je ohavná“. Takováto obvinění a mnohá další dostáváme do rubriky *Katolické odpovědi* v souvislosti s očistcem. A velmi často přicházejí dotazy od katolíků, kteří prosí o pomoc, když chtějí vysvětlit očistec někomu z přátel či příbuzných nebo kolegovi v práci.

Dobry výchozí bod

Snad nejlepším místem, kde začít, je nejjasnější zmínka o takřikajíc očistci ve Starém zákoně. Píšu „takřikajíc očistci“, protože učení o očistci je plně zjeveno v Novém zákoně a definováno katolickou církví. Starozákonní Boží lid by to jako očistec nenazval, ale jasně věřil, že

Lodovico Carracci: Anděl vysvobozuje duše z očistce (cca 1610)

hříchy mrtvých, jak nyní dokážu, mohou odčinit živí. To je základní součást toho, co katolíci označují jako očistec.

V 2. knize Makabejské 12,39–46 vidíme, jak Juda Makabejský a příslušníci jeho židovského vojska sbírají těla nějakých padlých spolubojovníků, zabitých v bitvě. Když zjistili, že tito muži měli u sebe „amulety bůžků z Jabny, které Zákon židům zakazuje“ (v. 40), Juda a jeho společníci poznali, že jejich smrt byla trestem za hřích. Juda a jeho muži proto „prosili a modlili se, aby jim byl tento přestupek plně odpuštěn. (...) Nato uspořádal ve vojsku sbírku a poslal do Jeruzaléma dva tisíce drachem, aby byly při-

neseny oběti za padlé. Bylo to překrásné a šlechetné jednání. (...) Proto dal přinést smířící oběti za mrtvé, aby jim byly odpuštěny hříchy.“

V rozhovorech s protestanty obvykle zaznívají dvě bezprostřední námitky proti použití tohoto textu. Za prvé odmítají jakékoli důkazy, které tu jsou obsaženy, protože nepřijímají inspirovanost knih Makabejských. A za druhé tvrdí, že se ti muži z 2. Makabejské dopustili hříchu modlářství, což by byl v katolické teologii smrtelný hřích. Podle katolické církve by byli v pekle, kde by žádné smířené možné nebylo. Tudíž, jak říkají, pokud jsme katolíci, paradoxně nemůžeme tento text

vykládat naukou o očistci.

Katolická odpověď:

Odmítnutí inspirovanost a kanoničnosti 2. Makabejské neruší její historickou hodnotu. Knihy Makabejské nám přinejmenším čistě z historického hlediska pomáhají v poznání, že židé krátce před Kristovým příchodem věřili v modlitby za usmíření mrtvých. Ježíš a apoštolové byli v této víře vychováni. A právě v tomto kontextu Ježíš v Novém zákoně vyhlašuje:

I tomu, kdo by řekl slovo proti Synu člověka, bude odpuštěno; ale kdo by řekl slovo proti Duchu svatému, tomu nebude odpuštěno v tomto věku ani v budoucím. (Mt 12,32, přidané zdůraznění)

Z tohoto prohlášení našeho Pána vyplývá, že existují alespoň některé hříchy, které mohou být v posmrtném životě odpuštěny lidem, kteří v něj už věřili. Kdyby Ježíš chtěl toto v Izraeli běžné učení odsoudit, podle Evangelia sv. Matouše si v tom moc dobře nepočínal.

Další námitka představuje komplexnější problém. Podle katolického učení (viz KKC 1033) je trestem za smrtelný hřích opravdu konečné sebevyloučení ze společenství s Bohem a s blaženými, tedy peklo. Avšak vyvozovat z tohoto učení, že 2. Makabejská nemůže poukazovat na určitý typ očistce, není logické.

Za prvé, pozorné čtení zmíněného textu odhaluje, že ti muži zhřešili tím, že si s sebou do bitvy nesli pod tunikou drobné „amulety bůžků z Jabny“. Spíš než smrtelný hřích modlářství to bylo, jako když křesťanský hráč baseballu věří v moc určitých pověřivých rituálů, které vykonává, než jde odpalovat. S největší pravděpodobností u nich šlo o odpustitelný hřích. Ale i kdyby to, co udělali, bylo objektivně závažné, dobří židé ve starověku – stejně jako dobří katolíci dnes – byli přesvědčeni, že by se za duše zemřelých měli modlit, „vždyť ty sám jediný znáš přece srdce lidských synů“ (2Pa 6,30). Míru provinění těchto „hříšníků“ zná jedině Bůh. Navíc je možné, že někteří z nich činili pokání, než zemřeli. Židé i katolíci křesťané si na této straně nebe vždy uchovávají naději na spásu zemřelých, a proto se za ty, kdo zemřeli, vždy modlíme.

Agnolo Bronzino: Dante hledí na očistec (cca 1530)

Jasnější text

V Matoušově evangeliu 5,25–26 hovoří Ježíš o očistci výslovněji.

Dohodni se svým protivníkem včas, dokud jsi na cestě k soudu, aby tě neodevzdal soudci a soudce žalárníkovi a byl bys uvřazen do vězení. Amen, pravím ti, že odtud nevyjdeš, dokud nezaplatíš do posledního haléře. (Mt 5,25–26)

Pro katolíky, například pro Tertulliana ve spise *De Anima*, napsaném cca roku 208 po Kr., je toto učení alegorické, kdy Ježíš používá známý příklad „vězení“ a nezbytného pokání, jež představuje, jako obraz očistcového utrpení, které bude požadováno za menší provinění, symbolizovaná ve verši 26 výrazem „haléř“. Podle mnohých protestantů tu však náš Pán svým následovníkům uděluje pokyny týkající se výhradně tohoto života a s očistcem to nikterak nesouvisí.

Tento tradiční protestantský výklad je z hlediska kontextu značně slabý. Uve-

dené verše se nacházejí uprostřed slavného Kázání na hoře, kde náš Pán vyučuje o nebi (v. 20), pekle (v. 29–30) a smrtelných (v. 22) i odpustitelných (v. 19) hříšících, tedy v kontextu, který představuje „nebeské království“ jako nejvyšší cíl (viz verše 3–12). Náš Pán dále říká, že pokud nebudeme milovat své nepřátele, „jaká vás čeká odměna“ (v. 46)? A velice jasně ukazuje, že tato „odměna“ není z tohoto světa. Jde o odměnu u „Otce v nebesích“ (6,1) či „poklady v nebi“ (6,20).

Dále, jak zdůrazňuje sv. Jan v J 20,31, veškeré Písmo je napsáno proto, „abyste věřice měli [věčný] život v jeho jménu“. Na Písmo je vždy nutno nahlížet v kontextu toho, že plného, dokonalého života dosáhneme až v budoucím světě. Náš nynější život je popisován „jako pára, která se na okamžik ukáže a potom zmizí“ (Jk 4,14). Zdálo by se podivné vidět v celém Kázání na hoře hlubší a dokonce „nadpозemský“ důraz, ale v těchto dvou ver-

ších ne.

Když k tomu přidáme skutečnost, že řecké slovo pro vězení, *phulake*, je stejný výraz, jaký sv. Petr použil v 1Pt 3,19 k označení místa, kam Ježíš po své smrti sestoupil vysvobodit uvězněné duše starozákonních věřících, dává katolický postoj ještě větší smysl. *Phulake* v Novém zákoně prokazatelně označuje místo dočasného zadržení, které se netýká výlučně tohoto života.

Nejjasnější text

Nejjasněji z celého Písma svatého hovoří o očistci 1. Korintským 3,11–15:

Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. Zda někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamení, či ze dřeva, trávy, slámy – dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka. Když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. Když mu dílo shoří, utrpí škodu; sám bude sice zachráněn, ale projde ohněm.

Žádná křesťanská sekta, o které vím, se ani nepokouší popřít, že tento text mluví o Božím soudu, kde budou po smrti zkoušeny skutky věřících. Obrazně se zde říká, že naše skutky projdou „ohněm“. „Oheň“ se v Písmu obrazně používá dvěma způsoby: jako prostředek k pročištění (Mal 3,2–3; Mt 3,11; Mk 9,49) a jako to, co pohlcuje (Mt 3,12; 2Te

1,7–8). Zde je tedy výstižným symbolem Božího soudu. Některé z daných „skutků“ jsou spáleny a jiné pročištěny. Tyto skutky přetrvávají nebo shoří podle jejich základní „kvality“ (ř. *hopoiov* – jakého druhu).

Určitě se zde nehovoří o nebi, protože se tu hovoří o nedostatcích, které musí „shořet“ (viz opět Zj 21,27; Abk 1,13). A nemůže to být ani peklo, protože duše tu jsou zachraňovány. O čem se zde tedy mluví? Protestant tomu říká „soud“ a my katolíci souhlasíme. Prostě jen tuto část soudu nad spasenými, kde jsou jejich duše pročišťovány od nedostatků, označujeme jako očistec.

Námítka!

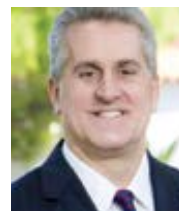
Protestantský odpůrce ihned upozorní na skutečnost, že tento text nikde, alespoň ne explicitně, nezmiňuje „očistění od hříchu“. Pouze tu jsou zkoušeny skutky. Pozornost se tu zaměřuje na to, jakou odměnu dostanou věřící za svou službu, nikoli na to, jak je jejich charakter očisťován od hříchu či nedokonalosti. A věřící tu sledují, jak ohněm procházejí jejich skutky, zatímco sami mu uniknou.

Za prvé, co jiného jsou hříchy než špatné či svévolné skutky (viz Mt 7,21–23; J 8,40; Ga 5,19–21)? Pokud zmíněné „skutky“ nepředstavují hříchy a nedokonalosti, proč by bylo třeba je odstranit? Za druhé, není možné, aby byl „skutek“ očistěn odděleně od člověka,

kteří ho vykonal. Pokud jde o morální rozhodování, v určitém smyslu jsme tím, co děláme. Neexistuje nic jako „skutek“, který by se někde vznášel odděleně od člověka a který by mohl být očistěn bez něho. Představa skutků oddělených od lidí nedává smysl.

Nejdůležitější však je, že tato představa „skutků“, jež „shoří“ odděleně od duše, která je vykonal, protirečí samotnému textu. Ten skutečně říká, že skutky člověka budou zkoušeny ohněm, ale „když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. Když mu dílo shoří, utrpí škodu; sám bude sice zachráněn, ale projde ohněm“ (ř. *dia puros*). Pravda je taková, že očistným „ohněm“, který sv. Pavel popisuje, projdou jak skutky, tak daný jedinec, aby mohl být nakonec zachráněn a vstoupit do Pánovy radosti. To opravdu hodně připomíná očistec.

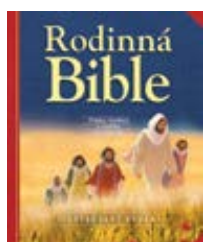
Tim Staples
Catholic Answers
Přeložila Alena Švecová

Tim Staples
apologeta a evangelista

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Inès d'Oysonville: Za ruku Pannou Marií

Dárková publikace pro děti, jejímž cílem je přiblížit jim život Panny Marie a základní mariánské modlitby.

Váz., 80 s., cena 249 Kč

Rodinná Bible

Praktická knížka plná příběhů z Bible pro zvědavé děti. Otázky, obrázky, inspirace. Velkou předností této Bible jsou praktické podněty do každodenního života. Nabízí stručně, vkusně převyprávěné úryvky z biblických knih korespondující s otázkou k zamyšlení, jak dané Boží slovo aplikovat v životě. Úryvek je vždy doplněn kratičkou inspirativní modlitbou.

Váz., 392 s., cena 599 Kč

SKRYTÍ MUČEDNÍCI PRO MANŽELSTVÍ

Muži a ženy, které opustili jejich manželští partneři, a přesto zůstávají věrni manželskému slibu.

Jednoho slunečného dne jsem dostala bolestnou zprávu od jedné sklíčené katolické manželky a matky, které budu říkat „Sára“. Sára a její děti zdrtila manželova nevěra a jeho následný odchod od rodiny – to však nebyl důvod, proč se toho dne rozplakala.

Sára mi řekla, že poslouchala katolické rádio, kde hovořil „odborník“ na rozvody a zneplatnění manželství, který se zabýval problematikou těch, kteří „nemohou obrátit list a jít dál“ poté, co je jejich partner opustil. Poselství bylo jasné: jestliže někdo vztah s vámi opustil, pak je s vámi určitě něco citově nebo duševně v nepořádku, pokud se také neposunete. Víte, je přeci „nezdravé“ zůstat věrný partnerovi, který o vás už nestojí.

Sára je jedním z manželských partnerů, kteří zůstávají věrni svým slibům, a to i po rozchodu nebo občanském rozvodu (a dokonce i v případech, že se museli od partnera odloučit kvůli nebezpečným situacím). Tito lidé „stojí“ za svým manželstvím s vědomím, že svátost manželství je trvalá a nezrušitelná, přičemž většina z nich doufá a modlí se za nápravu a opětovné shledání.

Sára mi toho dne v slzách sdělila, že to nebylo poprvé, co ji její vlastní souvěrci takto zahanbili a ponížili, a že to bolí téměř stejně jako ona původní zrada.

Srdce se mi svíralo kvůli takové nepravděpodobnosti. Ujistila jsem ji, že rozhodně není nic špatného na tom, že i přes tak těžký kříž dodržuje manželský slib. Právě naopak: Od křesťanky se očekává, že bude stát za svým manželstvím, a Kristus – opuštěný Manžel – stojí při ní! Její postoj zdaleka není „nezdravý“, ale ctnostný. Pochopila obrovská a věčné důsledky toho, co církev učí o manželství, které nám dal sám Kristus: „Platně uzavřené a dokonané manželství nemůže být rozloučeno žádnou lidskou mocí a z žádného důvodu s výjimkou smrti“ (KKC 2382).

Díky mé práci se mi brzy začalo

Foto: P&M Červení / Člověk a Vira

ozývat více žen (i mužů), ke kterým se ostatní katolíci chovali povýšeně nebo je zahanbovali kvůli tomu, že zůstávají věrni svým posvátným slibům. Začala jsem chápat, že příliš mnoho duchovních, terapeutů a dalších zástupců církve podporuje „ukončení“ manželství spíše, než aby podporovali manželství a opuštěné manžele, kteří bdí kvůli svým „marnotratníkům“ a zůstávají osamělí a věrní.

Stále více mě znepokojovalo, že běžné pojetí celoživotní věrnosti, dokonce i mezi jinak věrnými katolíky, je v rozporu s tím, jak by ve skutečnosti měla vypadat.

Ačkoli jsou v našem dnešním katolickém světě takovito věrní, opuštění lidé v podstatě neviditelní, církev si přeje pravý opak. Vezměme v úvahu výroky svatého Jana Pavla II. ve *Familiaris consortio*, že tito lidé by rozhodně neměli být neviditelní, ale měli by být svědky církve. Lituje těch, kdo žijí v kultuře, která „odmítá nerozlučitelnost manželství a otevřeně se posmívá závazku manželů k věrnosti“, a připomíná, že

musí dojít uznání cenné svědectví oněch manželů, jejichž partner je opustil, ale oni silou víry a křesťanské naděje nenavázali žádné nové spojení. Také tito manželé vydávají opravdové svědectví věrnosti, jaké dnešní svět tak velice potřebuje. Duchovní správci a věřící církve jsou povinni povzbuzovat je a pomáhat jim (20).

Naléhavě vás žádám, abyste si přečetli celý oddíl 83, kde se hovoří o „osamocnosti a obtížích“ těch, kdo byli opuštěni a zůstávají věrni, a o potřebě, aby je církev zahrnula „úctou, solidaritou, pochopením a konkrétní pomocí, aby si dokázali zachovat věrnost i ve svých obtížných situacích“. Jan Pavel II. obdivně hovoří o jejich „věrnosti a křesťanské stálosti“, které jsou „vzácným svědectvím před světem a před církví“.

Můžeme oprávněně tvrdit, že se k takto věrným lidem chováme s takovou úctou a zviditelňujeme je jako svědky pro všechny ostatní? Domnívám se, že nemůžeme. Proč ne?

Možná jsou nám tito lidé nepříjemní, protože nám připomínají, že následování

Foto: P&M Červení / Člověk a Víra

Ježíše v skutku znamená skutečné utrpení a kříž. Osamělost a obtíže při zachování věrnosti poté, co byli opuštěni, jsou reálné, a kdo by se chtěl smířit s tím, že možná bude muset prožít zbytek života bez romantiky a partnerského vztahu?

Nebo možná naše zvrácená kultura nedokáže pochopit myšlenku dlouhodobé, dokonce celoživotní sexuální abstinence, která může být od opuštěného, věrného člověka vyžadována. Protože sami něco takového nedokážeme unést, tvrdíme o tom, kdo se obětuje, že má „problém“ – abychom se cítili lépe, abychom zahnali obavy, že i my bychom jednou mohli být k takové oběti povoláni.

Ve skutečnosti jsou věrnost a heroické ctnosti žádoucí a jsou nám na dosah, ale potřebujeme podporu a pomoc našeho křesťanského společenství a církve. Vzdát se sexu po rozvodu a rozchodu není známkou duševní nevyrovnanosti nebo podivinství. Pro průměrného muže a ženu s dobrou vůlí to není nic nereálného, pokud jim rodina a církev poskytne pravou podporu.

Rozvedení a odloučení lidé dnes – zvláště ti, kteří byli nespravedlivě opuštěni – mají jedinečné a životně důležité poslání. Kéž by je v něm církev, a to jsme všichni, bezvýhradně podporovala!

Bůh vyzývá mnoho rozvedených manželských partnerů, aby si ponechali snubní prsteny jako svědectví svým dětem a zoufalému světu, že skutečná láska je možná jen tehdy, když se můžeme rozhodnout zůstat čistí – tak dlouho, jak to vyžadují požadavky lásky.

Smýšlení církve se projevuje ve slovech papeže Lva XIII., že milost a pravda nespočívají v tom, „že obrátíme list a posuneme se dál“, ale ve věrnosti i tomu nejsložitějšímu manželství s neochvějnou pomocí církve:

Církev je nechá žít odděleně, když situace dospěje tak daleko, že se zdá nemožné, aby [manželé] dále žili společně... nikdy však nepřestává usilovat o usmíření a nikdy nad tímto úsilím nezoufá (Arcanum Divinae 41).

Jinými slovy, církev povoluje rozluku manželů v případech „vážného nebezpečí pro duši nebo pro tělo“, ale „ve všech případech“ s nadějí a cílem smíření (viz *Kodex kanonického práva* 1153 §1–§2).

Nyní, když jakožto církev vidíme svou odpovědnost, pravda vyžaduje, abychom změnilí své smýšlení a navrátili se k autentickému křesťanskému vnímání osob, které zůstávají věrni svému manželství, oproti nynějšímu reflexivnímu paradigmatu „obrátit list a jít dál“, které se dnes nabízí v našich diecézích a farnostech. Takováto změna smýšlení nás přivede zpět k věrnosti Kristu a k spásné moci kříže.

Dnes máme k dispozici brožury a semináře o zneplatnění manželství a farní programy pro rozvedené nebo odloučené, které často usnadňují „obrátit list a jít dál“. Ale co kdybychom místo toho viděli brožury a workshopy pro uzdravení zoufalých manželství a pro skutečnou podporu opuštěných manželských partnerů? Co kdyby existovaly farní a diecézní služby pro podporu věrných, jak k tomu církev vyzývá?

Kdyby místní církev jasně řekla: „Uděláme vše, co je třeba, abychom pomohli zachránit vaše manželství, a pokud jste opuštěni, budeme vám oporou, když budete společnosti svědčit o Kristově věrnosti“ – jak krásné očekávání ohledně manželství by rozkvetlo v našich farnostech!

A znovuobjevená podpora opuštěných, kteří zůstávají věrni, by znamenala méně plačících žen, jako je Sára, kdy zostuzování ze strany ostatních katolíků umocňuje zradu, které se na nich dopustil manželský partner, jenž je opustil.

*Leila Miller
Catholic Answers
Přeložil Pavel Štíčka*

*Leila Millerová
spisovatelka*

BÝT KNĚZEM PRO MĚ ZNAMENÁ ŽÍT LÁSKU

„Církev nemůže být vydána na milost a nemilost většině, ať je jakákoli, a tím méně, pokud jde o skupiny a síly, které by se snažily svrhnout její povahu a doktrínu,“ řekl kardinál Robert Sarah. Od 5. do 11. března kázal na postní duchovní obnově v Arsu. Kardinál z Guineje ve svých úvahách nastolil několik témat, především duchovního charakteru. Zdůraznil, že kříž, eucharistie a Panna Maria musí být středem života každého pokřtěného. Bez eucharistie nemůže katolík žít svou vírou. Dotkl se také současné situace církve. Připomněl, že Pán Ježíš nezaložil církev proto, aby řešil sociální, klimatické, ekologické problémy nebo problémy související s fenoménem masové a nekontrolované imigrace. Církev není ani nevládní nebo čistě pozemskou organizací, protože je Mystickým Tělem Kristovým, Jeho svatou a neposkvrněnou Nevěstou.

Polská biskupská konference vydala „Všeobecný dekret“ upravující problematiku přítomnosti duchovních, členů institutů zasvěceného života, sdružení apoštolského života a některých věřících laiků v médiích. Vyhláška specifikuje mj. povinnost pro kněze a zasvěcené osoby vystupovat v duchovním nebo řeholním oděvu a také bylo stanoveno, že mše svatě lze vysílat pouze živě. Dekret polského episkopátu nahrazuje „Normy Polské biskupské konference týkající se přítomnosti duchovních a řeholníků v rozhlasovém a televizním vysílání“ z června 2004. Podle polského episkopátu byla aktualizace standardů nezbytná kvůli vývoji médií v posledních letech, zejména rozvoji sociálních médií. V dekretu zaznívá také velmi důležitý, hranice území Polska přesahující podnět: „Když duchovní, zasvěcené osoby a členové společností

Foto: © Lucie Hornikova / Člověk a Víra

apoštolského života mluví ve sdělovacích prostředcích, měli by pamatovat na to, že jsou povoláni hlásat Kristovo učení, a nikoli své vlastní názory, a to zejména ty, které mohou způsobit zmatek, pohoršení, rozdělování nebo negativní emoce; a Kristovo učení hlásat takovým způsobem, aby víra a morálka věřících nebyly poškozeny (srov. kán. 823 § 1 CIC).“

Od roku 2006 bylo v Mexiku zabito více než 50 kněží rukou různých drogových kartelů ať už za to, že je kritizovali, nebo za to, že byli ve vzájemném boji. Tedy zvolit si cestu kněžského povolání se tam stává nejriskantnějším rozhodnutím i v globálních rozměrech. Tento názor vyjádřil Will Grant, britský zpravodaj *BBC News* v této zemi. Redaktor hovořil s 28 letým Fr. Miguelem po jeho primič-

ní mši svatě v hustě zaplněném kostele ve městě Rincón del Carmen v západním Mexiku. Je zde, v tzv. Tierra Caliente (Horké Zemi), zabito nejvíce kněží. Jde o místo neustálých bojů o kontrolu nad oblastí ovládanou dvěma kartely. Místní policie na tyto zločiny téměř nereaguje a zabývá se pouze těmi nejkázalejšími. „Být knězem tady pro mě znamená žít lásku. Lidé zde žijící jsou velmi zraněni, trpí, a pokud odpovíme na Boží volání, staneme se znamením Boží lásky k nim. Víím, že jednoho dne se se zločinci setkám tváří v tvář. Víc než ostrá konfrontace je ale asi důležitější ukázat „tvář Božího milosrdenství“, protože Bůh je zde i pro ně,“ vyznal se tento novokněž.

–zd–